663

155.



DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO;
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimo-nono mensis Martii, Anno Domini M. DCC. L.

M. ANTONIO CASAMAJOR, Censore Regio, Doctore Medico, Præside.

An qui Tumores deleri debent, Ferro potiùs, quàm Cauterio potentiali, *delendi?*

I.



ROTUBERANT passim in corpore humano Tumores, mole, figurâ, colore, duritie, cæterisque adjunctis adeò dissimiles, ut, licet ad genus aliquod possint utplurimùm revocari, de specierum numero nondùm satis constet. Inter eos, complures universalibus modò, modò particularibus remediis, sæpè utrisque, vel ad suppurationem, vel ad resolutionem feliciter perducuntur. Quæ si frustrà tentata fuerint, superest, crudele quidem, at non semper rejiciendum præsidium. Ex ipso enim amaritudinis fonte surgit aliquid grati, sanitas nempè, quo dolores possint abundè simul & jucundè pensari. Consistit illud opus in Tumore auferendo, quod instrumento multiplici confici potest. Vel enim funiculis religatus Tumor, aut inermibus digitis prehensus convellitur: vel laqueo paulatim, ab imis radicibus, sic strangulatur, ut spontè post paucos dies decidat. Leniter etiam contorqueri potest ope forcipis, aut ignito ferro comburi. Duo sunt tandem vulgatioris usûs, Cauterium, quod aiunt, *Potentiale*, & Cultellus, quorum primo Tumores sensim consumuntur, altero, statim rescinduntur. In iis interim abolendis sunt multa, ad quæ nisi sedulò advertatur, opera erit, si non semper exitiosa, saltem aut difficilis, aut parùm fructuosa. Pri-

mò igitur quæ tolli debent ea tantummodò, at omninò tamen, tollantur. Cutis, quantùm res sinit, post factam operationem, integra remaneat. Arteria aut vena insignis, si qua vel incautè, vel necessariò aperta fuerit, conspectum nòn fugiat. Tendones, nervi, membranæ ne molestè quoquomodo, afficiantur. Quàm brevissimè fieri potest, pars affecta doleat. Ex Cauterio autem & Ferro, alteri præferri debet alterum quod supra memorata valet præstare.

I I.

CUINAM usui tot, inter operandum, astutiæ si quis scitetur, in promptu responsio est. Plurima, nempè, simul ex iis exurgere commoda, & arceri pericula. Enimverò si Tumor sic auferatur, ut nihil ex eo supersit, quod recidivæ metum incutiat, aut quoquomodo sit nociturum: nec intereà cæterarum partium ulla lædatur quæ servari debent, feliciorem curationem consequuturam esse satis elucescit. Deindè cutem non deleri parvi non est. Hoc pacto potest, intra paucos dies, cum fundo vulneris coalescere. Illud si præstari possit, præcavetur suppuratio, quæ, si nimis copiosa fuerit, debilitatem summam affert, imò lethalem sæpè *marasmum*, si suppressa, febrem & inflammationem, si moderata & laudabilis, tardam curationem. Non est tamen diffitendum adeò opportunam quandòque esse suppurationem, ut sæpè, absque noxâ, prohiberi non possit. At nobis satis erit, si, nonnullis in casibus, utiliter prævertatur. His etiam addendum videtur cutem, cujus usus ignotus nemini, ubi semel sublata fuerit, arte nullâ posse reparari. Num itaque rem levissimi momenti crederes, quòd, ipsâ deperditâ, cicatrice, in plurimos menses protractâ, veluti precariò, vulnus obducatur? Prætereà unum tantùm contingere potest, ut reverâ non semel contigerit, arteriæ alicui, scilicet, aut venæ insigni inflictum fuisse vulnus. Huic calamitati, promtâ ligaturâ, succurrendum. Sed quânam arte præsens adhibebitur auxilium, nisi instrumenti, inter operandum, delectu, cautum fuerit quominùs apertum vas, intra circumfusas carnes, citâ contractione, delitescat. Quòd tendones & nervos spectat, nemo nescit eos sensu exquisitissimo esse donatos, ob eamque rationem facilè admodùm irritari. Levi de causâ dolorificè convelluntur, undè oriuntur tensio maxima, durities, longè circa partem affectam, quandòque abscessus periculosissimi, nisi citiùs delirio, convulsionibus, imò ipsâ gangrænâ supervenientibus, mors accita fuerit. Longioribus tandem doloribus hominem torquere inhumanum est, quem brevioribus sanare possis. Quæ ratio, si cuiquam non arrideat, febrem, vigiliam, virium lapsum, solitas longiorum dolorum comites, consideret.

I I I.

PLURES sunt Tumorum species, quàm ut singulas possimus describere. Illud tantùm monemus, de Tumoribus omnibus hic non agi. Permulti siquidem observantur à quibus non temperare manûs nefandum esset, veluti quandò aut nervis, aut tendonibus hærent, aut vasis majoribus, quarum partium summi discriminis foret vulneratio. Nec etiam deleri debent qui, longâ morâ, maximam in molem creverunt, nisi fortè tenui pediculo, quod raró tamen occurrit, pendeant. Sunt è contrà quos parùm sapienter intactos relinqueres. Tales sunt qui pondere nimio, situ inopportuno, partem aliquam valdè gravant, sicque organi alicujus ad vitam necessarii functionem intercipiunt. Non magis ignoscendum est iis à quibus timeri potest ne, lapsu temporis, in immensum augeantur, aut, pejorem induendo naturam, in ulcus mortiferum desinant. Ex hâc prosapiâ, instar omnium sint *Scirrhus*, Cancer, & prætereà Tumores nonnulli qui, ratione materiei quam continent, diversa sortiuntur nomina. Si ea nempè mel referat, *Meliceridesa*, *Atheromata* si pulticulam, si sebaceum quid aut adiposum filamentis membranisque intertextum, *Steatomata* nuncupantur. Hâc solâ ratione differunt. At illud inter se

commune habent quod singulorum materia, plerumque sacculo comprehendatur, qui sacculus nihil videtur esse quàm folliculus adiposus, præter naturam, valdè ampliatus. Hujusmodi verò sacculi quandòque sic indurantur, ut æmulentur corium duritie. *Scirrhus* est Tumor inæqualis, durus, renitens, indolens, persæpè in glandulis, prægressâ plerumque inflammatione, nascens. Consistit autem in congerie quâdam abnormi atque intricatissimâ vasorum induratorum, quæ, lymphâ inspissatâ, maximam partem, obturantur. Facilè in Cancrum potest migrare, cùm, pressione jugi, succis concrescentibus, vasculorum cavum omninò oppletur. Tunc circuitus sanguinis ibi penitùs deficit, magis ac magis indurantur vasa, crescit tumor atque exporrigitur in radices quæ ad corneam duritiem assurgunt. Pruritus sentitur molestus, dolorificus. Tandiù se res habet, quamdiù non ulceratus est Cancer. Sed concretus humor tandem expanditur. Quâcumque autem de causâ vehementiori fortè sanguinis impulsu, calorem concipiat, turgescit in parte affectâ tantò majore æstu, quantò violentiùs compactus fuerit. * Tunc non simplex dolor urget, sed cruciatus intolerabilis, quasi tractûs ignei. Cutis succo rarescente pressa nigrescit, corripiturque gangrænâ ac tandem rumpitur. Hiat ulcus fœdum, marginibus extrorsùm versis, sanie tenui, erodente stillans, aspectu horrendum, immedicabile. Cancri eò usque progressi curatio non debet suscipi, at solummodò, cùm, primis initiis, sub cute adhuc integrâ, ad digitorum nutum fluctuat, necdùm, in partes subjacentes, altas radices egit. Tunc potest deleri sicut & Tumores præmemorati, quibus etiam possunt addi Ficus, Fungus, Polypus aliique quamplurimi. Sed quæcumque in Tumorum ablatione commendavimus, ea maximè Cultello præstari certum est, contraria verò Cauterio invehi.

* DD. Astruc, de Morb. Vener.

I V.

QUID enim Cultello chirurgico tutius aut commodius? Cauterio quid magis inopportunum intutumve? Cultello, si præsertim manu prudentiæ non experte gubernetur, non aliæ cæduntur partes, quàm quæ cædi debent, omnes verò possunt excidi, quæ sunt excidendæ. Cauterio non item. Vel enim sub pulveris formâ, inspergitur, vel apponitur unguento mixtum, vel aquoso aliquo vehiculo dilutum. Quoquo autem modo usurpetur, ut ut dextrè id fiat, præcaveri nunquàm potest quin hanc vel illam partem, aut acriùs, aut moderatiùs comburat, prout molliorem invenerit aut solidiorem. Hinc quoque, vel indè divagari potest, eaque rodere quæ integra manere debuissent, intacta verò relinquere quæ forent consumenda. Sunt etiam nonnullæ Tumorum partes quarum ne vel minimam superesse multùm interest, sacculos puta occallatos, vel ipsas Cancrorum radices. In eas, quoniam nullum ferè habent cum sanguinis circuitu commercium, irrita planè est vis Cauterii. Volsellâ è contrà, vel digitis prehensæ, Cultelli operâ, levi prorsùs negotio, separantur. Deindè præcaveri nunquàm potest quin Cauterio penitùs destruatur cutis, at Scalpello facilè servari potest, siquidem cruciatìm, aut quovis alio modo inciditur, extremis digitis posteà separantur anguli, vulneris fundo, post sublatum Tumorem, si visum fuerit, aptandi. Tertiò si vel ob nimiam in operando celeritatem, imperitiam, vel *anomalem* vasorum, quam vaticinari fas non est, distributionem, arteria aut vena non spernendæ magnitudinis aperta fuerit, illicò, nihilo obstante, ligari potest. Scalpello enim incisa, statim apparet, nec antè crispatur quàm possit filo constringi, imò, sanguine ubertim erumpente, statim ipsa se prodit. At multò lentiùs cum Cauterio proceditur, quod, ut possit agere, per tempus aliquod sinendum est. Intereà si quod vas erosum fuerit, molestè vellicatum, in carnes morâ non mediocriter juvante, reconditur. Ferro tandem (modò cæsìm, non verò punctìm id fiat) multò minori periculo, quàm Caustico, tendones, nervi, membranæ vulnerantur, quæ tutò & quandòque datâ operâ omninò resecantur. Ex

Cauſtici autem moleſto & dolorifico morſu funeſtiſſima, qualia jam diximus, cientur ſymptomata.

V.

EX eo quod læſa Cauſtico arteria ſtatim ſtringatur, atque retrahatur in carnes, verum eſt cohiberi ſanguinem, ſed ad breve tempus. Nam ubi primùm remiſit aſtringens Cauterii vis, ſanguis eò majori pertinaciâ effluit, quò deligandæ arteriæ non ampliùs detur occaſio. Facilè tamen conceſſerimus, per Cauterium, minimis ſaltem in vaſculis, ſubitaneam & durabilem eſſe ſanguinis cohibitionem. ſed exindè Cultri utilitas magis elucet; ſiquidem ex vulnere, per ipſum inflicto, manat ſanguinis ſufficiens quantitas, quâ prævertitur inflammatio, quæ ſemper, appoſito Cauſtico, nimia conſequi ſolet, ob id imprimis, quòd ſanguis nullus effluxerit. Fruſtrà quoque oppoſuerit aliquis dolorem eſſe mitiorem ex Cauſtico, quàm ex Cultro. Illud accidit ſolùm quibuſdam in Tumoribus, Fungis forſitàn qui naturâ ſuâ parùm ſentiunt. Sed cæteris in caſibus, præterquamquòd non minùs moleſta ſunt Cauſtica quàm Ferrum, id habent inſuper incommodi, quòd unicâ vice, quemadmodum Culter, Tumores, maximè molis amplioris, delere non valeant. Sed multotiès apponi debent, quâ quidem repetitâ appoſitione, dolores jam ſævitiâ æquales, multò diuturniores evadunt. Ad hæc frequentiore Cauſticorum uſu Tumores benigni in *Scirrhos*, *Scirrhi* in Cancros immutantur. Partes Cauſtici, cujuſcumque ſit ſpeciei, per apertas vulneris venas receptæ in ſanguinem, venenatam ipſi qualitatem inducunt, *Arſenicalia* præſertim, quibus ſemel tantùm applicatis, plurimi convulſi fato occubuere. Unum poſtremò obſervabimus circà eos Tumores qui versùs radicem quaſi in collum arctantur. In iis, quæ collum pertranſeunt vaſa exiliora ſunt, craſſiſſima verò & varicoſa quæ in Tumoris molem diſperguntur. His ergò apertis, difficiles oriuntur *hæmorrhagiæ*, quæ quidem, ſi Cauſtica adhibeantur, vitari nequeunt: quippe cum iis, vulgò à Tumoris mole, ad radices pergendo, iteratis vicibus proceditur; at ſi culter adhibeatur, ſtatim à radicibus Tumor poteſt excidi.

Ergò qui Tumores deleri debent, Ferro potiùs, quàm Cauterio potentiali, *delendi.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Jacobus - Franciſcus le Chat de la Sourdiere.

M. Joannes-Franciſcus Iſez.

M. Carolus - Franciſcus Boutigny des Preaux.

M. Petrus Lalouette.

M. Petrus - Joſephus Macquer, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Joſephus - Maria - Franciſcus de la Sône, Cenſor Regius, & Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Franciſcus Mery, utriuſque Pharmaciæ Profeſſor.

M. Joannes - Baptiſta du Bois, Profeſſor Regius Emeritus.

M. Guillelmus - Joſephus de l'Epine, Exdecanus, & Academiæ Cenſor.

Proponebat Pariſiis ANNA-CLAUDIUS DORIGNY, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1750, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1750.